

Asettamispäätös

21.9.2023

VN/24741/2023

Oikeuspalveluviraston perustaminen

Asettaminen

Oikeusministeriö on päättänyt asettaa Oikeuspalveluviraston perustamishankkeen. Ohjausryhmä ja ohjausryhmän alaiset työryhmät huolehtivat viraston perustamisen edellyttämästä suunnittelusta, valmistelusta ja toimeenpanosta.

Toimikausi

Hankkeen toteutusaikataulu on 1.10.2023 – 31.3.2025.

Tausta

Valtionhallinnon organisaatioita kehitetään kohti yhtenäisempää ohjaus- ja virastomallia. Valtiovarainministeriön vuonna 2015 valmistuneessa keskushallinnon virastorakennetta koskevassa selvityksessä ”Yhteisillä periaatteilla kohti tulevaisuuden virastorakennetta” (VM:n julkaisu 3/2015) on muun ohella ehdotettu tuomioistuinviraston, valtakunnallisen ulosottoviraston ja oikeusapuviraston perustamista.

Oikeusaputoimistoissa toteutettiin 1.10.2016 lukien organisaatiouudistus, jossa oikeusaputoimistoista muodostettiin kuusi virastoina toimivaa oikeusapu- ja edunvalvontapiiriä. Uudistuksessa oikeusavun

Postiosoite Postadress

Oikeusministeriö
PL 25
FI-00023 Valtioneuvosto
Finland

Käyntiosoite Besöksadress

Eteläesplanadi 10
00130 Helsinki
Finland

Puhelin Telefon

0295 16001
Internat.
+358 295 16001

Faksi Fax

09 160 67730
Internat.
+358 9 160 67730

S-posti, internet E-post, internet

kirjaamo.om@gov.fi
www.oikeusministerio.fi
www.justitieministeriet.fi

ja edunvalvonnan hallinnollisia tehtäviä keskitettiin piirien hallinnollisille yksiköille. Uudistuksen taustalla oli ajatus, että uudistus toimisi ensimmäisenä vaiheena mahdollisen yhden viraston perustamiselle. (Valtion oikeusaputoimistojen rakenneuudistus, Mietintöjä ja lausuntoja 25/2014 ja Lausuntotiivistelmä 6/2014).

Vuonna 2017 oikeusministeriö teetti selvityksen oikeusapu- ja edunvalvontaviraston perustamisesta. Selvitysmiehet esittivät valtakunnallisen oikeusapu- ja edunvalvontaviraston perustamista. Selvityksestä annetuissa lausunnoissa viraston perustamista kannatettiin yleisesti, mutta uudistuksen todettiin tarvitsevan vielä tarkempaa selvitystä. (Kohti laadukkaampaa ja tehokkaampaa palvelua – Selvitys oikeusapu- ja edunvalvontaviraston perustamisesta, Mietintöjä ja lausuntoja 62/2017 ja Lausuntotiivistelmä 2019:19).

Vuonna 2020 oikeusministeriö asetti selvityshenkilön selvittämään edellä mainitun selvityksen pohjalta tarkemmin viraston perustamiseen liittyviä seikkoja. Selvityksessä esitettiin perustettavaksi oikeusapu- ja edunvalvontavirasto, joka olisi päällikkövirasto ja joka muodostuisi keskushallinnosta sekä oikeusapu- ja edunvalvontatoimistoista. Oikeusapu- ja edunvalvontatoimistojen toimipaikkaverkostoon ja niiden itsenäiseen asemaan toimeksiantojen hoitamisessa ei esitetty muutoksia. Talous- ja velkaneuvonta säilyisi oikeusaputoimistojen yhteydessä. (Oikeusapu- ja edunvalvontavirasto - selvitys perustamisesta, Selvityksiä ja ohjeita 2020:19).

Oikeusministeriö asetti 6.4.2021 hankkeen oikeusapu- ja edunvalvontaviraston perustamiseksi (VN/5341/2021, OM051:00/2021). Hanke tuli valmistella siten, että virasto voisi aloittaa toimintansa 1.1.2023. Hankkeen aikana laadittiin ehdotus Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Oikeuspalveluvirastosta ja siihen liittyviksi laeiksi sekä suunniteltiin ja valmisteltiin laajasti muita viraston perustamiseen liittyviä toimenpiteitä. Hanke keskeytettiin vuonna 2022 puuttuvan rahoituksen vuoksi.

Pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelmaan on kirjattu, että hallitus parantaa edellytyksiä järjestää laadukkaita ja yhdenmukaisempia oikeusavun, edunvalvonnan sekä talous- ja velkaneuvonnan palveluja perustamalla valtakunnallisen oikeuspalveluviraston.

Hallitusohjelmassa todetaan lisäksi, että rikos- ja riita-asioiden sovittelutoiminta siirretään sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalalta oikeusministeriön hallinnonalalle. Sovittelutoiminta on tarkoitus siirtää Oikeuspalveluvirastoon viraston toiminnan käynnistymisen jälkeen. Siirto valmistellaan erillisessä hankkeessa.

Nyt asetettava hanke jatkaa aiemman hankkeen yhteydessä tehtyä työtä.

Tavoitteet ja tehtävät

Tavoitteena on järjestää oikeusapu- ja edunvalvontapiirit valtakunnalliseksi virastoksi. Virasto muodostaisi oikeusministeriöstä erillisen kirjanpitoyksikön. Viraston nykyisiin sijaintipaikkoihin ei ehdoteta muutoksia.

Muutoksella tavoitellaan ministeriön tehtävien selkiyttämistä. Lisäksi on tavoitteena järjestää nykyisten piirien hallinto siten, että hallinto palvelee paremmin toimintaa.

Viraston on tarkoitus aloittaa toimintansa 1.1.2025. Pääjohtaja ja muut viraston perustamisen kannalta merkittävät avainhenkilöt on tarkoitus rekrytoida mahdollisimman pian lain vahvistamisen jälkeen. Nimittämisen jälkeen he osallistuvat hankkeeseen ohjausryhmän päättämällä tavalla.

Oikeuspalveluviraston perustamisen tavoitteena on järjestää oikeusapu- ja edunvalvontaorganisaatio siten, että sen tarjoamien palveluiden laatu, saatavuus, yhdenvertaisuus ja asiakkaiden kielellisten oikeuksien toteutuminen voidaan turvata.

Tarkoituksena on säilyttää nykyinen valtakunnallinen ja monipaikkainen organisaatio. Virastolla olisi valtakunnallinen ja verkostomainen toimivalta hallinto- ja taustatehtävissä. Nykyisin oikeusministeriöllä olevat keskushallintotehtävät siirrettäisiin virastolle ja virastosta muodostettaisiin uusi kirjanpitoyksikkö.

Oikeusministeriö huolehtisi edelleen sille kuuluvista valtioneuvostotason tehtävistä, kuten hallinnonalan talousarviomenettelystä, strategisista linjauksista sekä säädösvalmistelusta.

Hankkeen organisointi

1 Hankkeen ohjausryhmä

Tehtävät

- hyväksyä hankesuunnitelma, aikataulu ja riskianalyysi
- tehdä hankkeen toteuttamisen edellyttämät linjaukset alaryhmien esitysten perusteella
- ohjata ja valvoa hankkeen etenemistä sekä vastata siitä, että hanke on asianmukaisesti järjestetty ja resursoitu
- huolehtia siitä, että hankkeessa noudatetaan hyvää henkilöstöpolitiikkaa ja yhdenmukaisia henkilöstöperiaatteita
- varmistaa, että hankkeessa viestitään aktiivisesti ja mahdollistetaan henkilöstön osallistuminen ja avoin keskustelu
- päättää tarvittaessa alaryhmien kokoonpanomuutoksista

Kokoonpano

Puheenjohtaja Antti Leinonen, osastopäällikkö, yksityisoikeus- ja oikeudenhoito-osasto

Jäsenet:

- Merja Muilu, yksikönpäällikkö, yksityisoikeus- ja oikeudenhoito-osasto
- Sanna Appelberg, yksikönpäällikkö, hallinto- ja ohjausosasto
- Maaria Rubanin, hallitusneuvos, yksityisoikeus- ja oikeudenhoito-osasto
- Tuire Honko, neuvotteleva virkamies, yksityisoikeus- ja oikeudenhoito-osasto
- Arja Kinnunen, koulutusasiantuntija, yksityisoikeus- ja oikeudenhoito-osasto
- Riitta Marttila, erityisasiantuntija, hallinto- ja ohjausosasto
- Satu-Maaria Natunen, hallitusneuvos, hallinto- ja ohjausosasto
- Henna-Katriina Tuominen, viestintäasiantuntija, esikunta
- Esa Kyllästinen, johtaja, Itä-Suomen oikeusapu- ja edunvalvontapiiri
- Lasse Fager, johtaja, Lounais-Suomen oikeusapu- ja edunvalvontapiiri
- Marjo Kurki, johtaja, Etelä-Suomen oikeusapu- ja edunvalvontapiiri
- Tapio Maakanen, johtaja, Pohjois-Suomen oikeusapu- ja edunvalvontapiiri
- Teemu Jokinen, johtaja, Kaakkois-Suomen oikeusapu- ja edunvalvontapiiri
- Teija Hyytiäinen, johtaja, Länsi- ja Sisä-Suomen oikeusapu- ja edunvalvontapiiri
- Jaana Perälä, hallintosihteeri, Kaakkois-Suomen oikeusapu- ja edunvalvontapiiri

- Heikki Kotajärvi, luottamusmies, henkilöstöjärjestöjen yhteinen edustaja
- Kirta Heine (sihteeri), hallitusneuvos, yksityisoikeus- ja oikeudenhoito-osasto

2 Hankkeen alaryhmät

2.1 Säädosvalmistelu

Tehtävät

- valmistella uudistuksen edellyttämät lainsäädäntö- ja asetusmuutokset

Vastuuhenkilö hallitusneuvos Maaria Rubanin.

2.2 Organisaatio- ja henkilöstöryhmä

Tehtävät

- päivittää tarvittaessa suunnitelma Oikeuspalveluviraston organisaatorakenteesta ja viraston toiminnan edellyttämästä henkilöstömäärästä
- päivittää suunnitelma virastoon oikeusministeriöstä ja oikeusapu- ja edunvalvontapiireistä siirtyvistä tehtävistä ja niihin sitoutuvista resursseista
- päivittää ehdotukset tehtävänkuviksi
- selvittää virkasiirtoperiaatteet ja henkilöstön oikeudet muutoksessa
- valmistella siirtyvän henkilöstön virkojen siirtomenettely ja sijoittautuminen tehtäviin
- osallistua uuden viraston henkilöstön palkkausta koskevien ves-neuvottelujen valmisteluun
- valmistella viraston uuden henkilökunnan rekrytointiprosessi
- suunnitella viraston keskushallinnon sijoittautuminen toimitiloihin
- tukea asianomaisia virastoja yhteistoimintalain mukaisissa neuvotteluissa
- valmistella ehdotus uuden viraston työjärjestykseksi
- tehdä ehdotukset uuden viraston huomioimiseksi esimerkiksi työterveyshuoltoon ja muihin hallinnollisiin prosesseihin.

Kokoonpano

Puheenjohtaja Satu-Maaria Natunen, hallitusneuvos, hallinto- ja ohjausosasto

Jäsenet:

- Lauri Liusvaara, hallitusneuvos, hallinto- ja ohjausosasto

- Sanna Helesuo, johtava asiantuntija, yksityisoikeus- ja oikeudenhoito-osasto
- Sami Pajukangas, erityisasiantuntija, yksityisoikeus- ja oikeudenhoito-osasto
- Kirta Heine, hallitusneuvos, yksityisoikeus- ja oikeudenhoito-osasto
- Esa Kyllästinen, johtaja, Itä-Suomen oikeusapu- ja edunvalvontapiiri
- Lasse Fager, johtaja, Lounais-Suomen oikeusapu- ja edunvalvontapiiri
- Nina Solas-Iloniemi, johtava julkinen oikeusavustaja, Etelä-Suomen oikeusapu- ja edunvalvontapiiri
- Jouko Järvenpää, johtava yleinen edunvalvoja, Länsi- ja Sisä-Suomen oikeusapu- ja edunvalvontapiiri
- Lea Isomaa, hallintosihteeri, Pohjois-Suomen oikeusapu- ja edunvalvontapiiri
- Mira Serttilä, hallintosihteeri, Kaakkois-Suomen oikeusapu- ja edunvalvontapiiri
- Aki Jauro, talous- ja velkaneuvoja, Länsi- ja Sisä-Suomen oikeusapu- ja edunvalvontapiiri
- Sari Aho, pääluottamusmies, henkilöstöjärjestöjen yhteinen edustaja

2.3 Talousryhmä

Tehtävät

- suunnitella viraston tulohajautuksen, taloushallinnon ja seurannan prosessit
- määrittellä uuden viraston kirjanpidon seurantakohteet
- kartoittaa Palkeisiin siirtyvät tehtävät
- käynnistää Kieku-hanke
- valmistella ja sovittaa uudistus kehys- ja talousarviovalmisteluun
- valmistella kirjanpitoyksikkömuutoksen edellyttämät asiat
- valmistella hankintaprosessi

Kokoonpano

Puheenjohtaja Sanna Appelberg, yksikönpäällikkö, hallinto- ja ohjausosasto

Jäsenet:

- Carola Hautamäki, erityisasiantuntija, hallinto- ja ohjausosasto
- Varpu Blom, erityisasiantuntija, hallinto- ja ohjausosasto
- Piritta Koivukoski-Kouhia, erityisasiantuntija, hallinto- ja ohjausosasto
- Tuire Honko, neuvotteleva virkamies, yksityisoikeus- ja oikeudenhoito-osasto
- Sami Pajukangas, erityisasiantuntija, yksityisoikeus- ja oikeudenhoito-osasto
- Teija Hyytiäinen, johtaja, Länsi- ja Sisä-Suomen oikeusapu- ja edunvalvontapiiri

- Tapio Maakanen, johtaja, Pohjois-Suomen oikeusapu- ja edunvalvontapiiri
- Saana Suvaste, hallintosihteeri, Etelä-Suomen oikeusapu- ja edunvalvontapiiri
- Leena Tiilikainen, hallintosihteeri, Itä-Suomen oikeusapu- ja edunvalvontapiiri
- Leila Kaura, talous- ja henkilöstösihteeri, Kaakkois-Suomen oikeusapu- ja edunvalvontapiiri

2.4 Tietohallintoryhmä

Tehtävät

- arvioida ja toteuttaa viraston perustamisen ja tehtävien siirron edellyttämät muutokset oikeusministeriön, oikeusavun ja edunvalvonnan, talous- ja velkaneuvonnan sekä muiden sidosryhmien järjestelmiin
- valmistella vireillä olevien asioiden siirtäminen uuteen virastoon siten, että esimerkiksi talous- ja henkilöstöhallinnon palveluista voidaan huolehtia siirtymäkauden aikana
- koordinoida ja vastata perustettavan viraston tukena uudistuksen edellyttämistä tietojärjestelmiin liittyvistä käytännön toimenpiteistä
- laatia tiedonhallintamalli

Kokoonpano

Puheenjohtaja Riitta Marttila, erityisasiantuntija, hallinto- ja ohjausosasto

Jäsenet:

- Mika Kanervisto, tietohallintopäällikkö, Kaakkois-Suomen oikeusapu- ja edunvalvontapiiri
- Teemu Jokinen, johtaja, Kaakkois-Suomen oikeusapu- ja edunvalvontapiiri
- Timo Koivula, talous- ja henkilöstösihteeri, Länsi- ja Sisä-Suomen oikeusapu- ja edunvalvontapiiri
- Tiina Rokio, asiakaspäällikkö, oikeusrekisterikeskus
- Tami Koivuniemi, järjestelmäpäällikkö, oikeusrekisterikeskus
- Mika Arola, asiakkuuspäällikkö, Valtori

2.5 Viestintä- ja muutosvalmennusryhmä

Tehtävät

- vastata avoimesta ja oikea-aikaisesta viraston perustamista koskevasta viestinnästä henkilöstölle

- mahdollistaa henkilöstön osallistuminen perustamistyöhön viestinnän keinoin
- varmistaa, että Oikeuspalveluviraston uutta intraa ja www-sivuja kehitetään tavalla, joka tukee Oikeuspalveluvirastoon siirtymistä
- vastata hankkeen ulkoisesta viestinnästä
- koordinoida muutokseen liittyvää asiakasviestintää
- valmistella Oikeuspalveluviraston brändin ja graafisen ohjeistuksen päivittämistä
- suunnitella ja toteuttaa dialogista muutosjohtamista ja siten varmistaa, että muutoksen kohteena oleva henkilöstö vaikuttaa uuden viraston perustamistyöhön
- tukea ja varmistaa henkilöstön muutoksessa tarvittavaa osaamisen kehittämistä järjestämällä tarvittavaa koulutusta
- tukea virastohankkeen muiden ryhmien tehtävien toteutumista

Kokoonpano

Puheenjohtaja Arja Kinnunen, koulutusasiantuntija, yksityisoikeus- ja oikeudenhoito-osasto

Jäsenet:

- Henna-Katriina Tuominen, viestintäasiantuntija, esikunta
- Minna Kivinen, koulutusasiantuntija, yksityisoikeus- ja oikeudenhoito-osasto
- Anni Pentti, suunnittelija, yksityisoikeus- ja oikeudenhoito-osasto
- Marjo Kurki, johtaja, Etelä-Suomen oikeusapu- ja edunvalvontapiiri
- Samu Eiro, johtava julkinen oikeusavustaja, Länsi- ja Sisä-Suomen oikeusapu- ja edunvalvontapiiri
- Päivi Koponen, johtava yleinen edunvalvoja, Itä-Suomen oikeusapu- ja edunvalvontapiiri
- Kaisa Reivari, hallintosihteeri, Länsi- ja Sisä-Suomen oikeusapu- ja edunvalvontapiiri
- Catharina Asplund, hallintosihteeri, Lounais-Suomen oikeusapu- ja edunvalvontapiiri
- Minna Sipola, projektipäällikkö, Pohjois-Suomen oikeusapu- ja edunvalvontapiiri
- Alice Utriainen, pääluottamusmies

2.6 Toimitilat

Tehtävät

- aikatauluttaa tulevien tilaratkaisujen valmistelu osaksi virastohanketta
- vastata tilojen jatkosuunnittelusta
- täsmentää kustannusarvioita toimitilavuokrien ja toimitilaliitännäisten menojen osalta

- toteuttaa toimitilahanke oikeusministeriön hallinnonalan hankejohtamisen mallin mukaisesti (mukaan lukien vuokrasopimuksen laatiminen)

Vastuuhenkilöt toimitila-asiantuntija Harri Jeskanen, neuvotteleva virkamies Jouni Rutanen ja Lounais-Suomen oikeusapu- ja edunvalvontapiirin johtaja Lasse Fager.

Tasa-arvon toteutuminen

Naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annetun lain (609/1986) 4a §:n mukaan valtion komiteoissa, neuvottelukunnissa ja muissa vastaavissa toimielimissä tulee olla sekä naisia että miehiä kumpiakin vähintään 40 prosenttia, jollei erityisistä syistä muuta johdu. Työryhmän kokoonpano ei täytä lain 4a §:n kiintiövaatimusta. Työryhmän jäsenet on nimetty heidän työtehtäviinsä liittyvän erityisasiantuntemuksen perusteella eikä jäseniä ole voitu valita tasaisesti kummastakin sukupuolesta. Edellä mainitusta johtuen lain 4a §:n säännöksestä poikkeamiseen on ollut erityinen syy.

Kustannukset ja Kieku

Hanke hoitaa tehtävänsä virkatyönä ja matkakustannukset maksetaan oman viraston määrärahasta. Oikeusministeriön virkamiehet käyttävät mahdollisissa menoissa ja työpanoksen kohdentamisessa toimintoa 1500510010 Ohjaus ja kehittäminen. Hallinnonalan muut virkamiehet käyttävät toimintoa 9999510000 Ministeriön toimialan ohjaus- toiminta- ja taloussuunnittelu sekä seuranta. Toiminnon lisäksi käytetään projektikoodia YP250-OAEVVI-OM, Oikeuspalveluviraston perustaminen.

Kansliapäällikkö

Pekka Timonen

Hallitusneuvos

Anne Hallavainio

Jakelu Ohjausryhmään ja alaryhmiin osallistujat

Tiedoksi Valtion oikeusapu- ja edunvalvontapiirit sekä oikeusapu- ja edunvalvontatoimistot (Intra)
Oikeusrekisterikeskus
Valtori